

Noc Sów

23-24 lutego 2024

Poradnik Przewodnika

www.nocsow.pl
www.jestemnaptak.pl

Noc Sów jest ogólnopolskim wydarzeniem prowadzonym i koordynowanym przez stowarzyszenie Jestem na pTAK! corocznie od 2012 roku. To już **trzynasta** edycja!

Noc Sów to setki Wydarzeń lokalnych w całym kraju. W Wydarzenie angażuje się wielu ptasich pasjonatów. Wspólnie z nimi chcemy przybliżyć świat sów. Zależy nam, abyśmy wszyscy wiedzieli odrobinę więcej o sowach i ich losie, a także o sposobach ich wsparcia.

Jesteśmy pewni, że wycieczki i warsztaty o sowach bezpośrednio wpływają na ich ochronę – dzięki edukacji i zwiększeniu świadomości o potrzebach poszczególnych gatunków.

Aby organizowana przez nas Noc Sów przyniosła odpowiedni efekt, wraz z naszymi wolontariuszami – Przewodnikami – opowiadamy o gatunkach sów, ich biologii, a także o badaniach i metodach ich ochrony. Podczas wycieczek terenowych wspólnie wypatrujemy i nasłuchujemy sów, dbając przy tym o ich bezpieczeństwo i spokój. Wiosna to dobry czas na spotkanie Sów, gdyż są one wtedy szczególnie aktywne. Dobierają się w pary, bronią swojego terytorium i intensywnie komunikują się ze sobą. Jednak okres godowy dostarcza ptakom również dużo stresu, dlatego nasze działania są prowadzone tak, aby w jak najmniejszym stopniu ingerować w ich życie.

Noc Sów wpisuje się w misję naszego stowarzyszenia:

Poznaj, Pokochaj, Pomóż.

Przedstawiamy ludziom piękno Sów – zarówno podczas warsztatów, jak i wycieczek terenowych – bo mocno wierzymy, że wtedy rodzi się miłość do ptaków i potrzeba ich ochrony.

Noc Sów jest Wydarzeniem ogólnokrajowym, otwartym, odbywającym się w lutym lub w marcu, w czasie wzmożonej aktywności Sów. Każdy może zorganizować własną Noc Sów! Wystarczy mieć trochę wiedzy przyrodniczej, a przede wszystkim chęci.

Poradnik Przewodnika

Pierwsze kroki

JAK TO ZROBIĆ?

1. Rejestracja Wydarzenia w bazie Jestem na pTAK!

Aby zostać przewodnikiem Nocy Sów, trzeba zarejestrować swoje Wydarzenie. Rejestracja Przewodników odbywa się poprzez stronę www.nocsow.pl.

2. Materiały pomocnicze

Po zarejestrowaniu Wydarzenia otrzymasz od nas dostęp do materiałów pomocniczych – regulaminu, poradnika, wzoru plakatu Wydarzenia, prezentacji multimedialnych o Sowach, odgłosów Sów, zdjęć oraz wzoru informacji prasowej. Zanim rozpoczniesz jakiegokolwiek przygotowania, zapoznaj się dokładnie z Regulaminem Wydarzenia Noc Sów.

3. Zaplanowanie programu Wydarzenia

Proponujemy poniższy program dla Twojej Nocy Sów:

- prezentacja o sowach (gatunki, głosy, biologia, badania i ochrona, sowy w kulturze),
- sowi konkurs lub inne gry i zabawy,
- wycieczka terenowa z nasłuchiowaniem/wypatrywaniem sów,
- wspólne ognisko.

Nie ma konieczności, aby wszystkie cztery elementy znalazły się w Twoim programie. Ale może ich też być znacznie więcej! W zależności od Twoich możliwości i warunków, a także Twojej fantazji, możesz wzbogacić swoją Noc Sów o inne atrakcje: malowanie sowiego

muralu, pieczenie ciasteczek w kształcie sów, rysowanie sów itp. Noc Sów może trwać nawet kilka dni i mieć wiele oblicz.

Zastanów się, kto będzie uczestnikiem Twojego Wydarzenia. Czy będą to dzieci i młodzież, dorośli, seniorzy, grupy specjalne, a może wszyscy? Zaplanuj wydarzenie tak, aby dopasować je do określonego odbiorcy.

4. Lokalne partnerstwa

Pomyśl, kto może Ci pomóc w organizacji Twojego Wydarzenia. Dobrym pomysłem jest kontakt z dyrekcją najbliższej placówki szkolnej. Wcześniejsze spotkanie z uczniami w szkole podczas lekcji przyrody lub biologii jest dobrym krokiem do nawiązania relacji i zainteresowania tematem. Partnerem może być także lokalny dom kultury, nadleśnictwo czy park krajobrazowy.

W czym może wspomóc Cię partner?

- pomóc przy promocji Wydarzenia, np. rozesłać informację prasową o Wydarzeniu,
- pomóc przy organizacji sprzętu: nagłośnienia, projektora, laptopa,
- pomóc w organizacji miejsca ogniskowego, zbieraniu drewna itp.

5. Znaczenie mediów

Sowy cieszą się szczególnym zainteresowaniem ludzi. Warto wykorzystać to w kontakcie z mediami. Przygotowaliśmy wzór informacji prasowej oraz plakat informacyjny, który będzie pomocny przy promocji Twojej Nocy Sów w lokalnych mediach – lokalne portale internetowe są tutaj najlepszym rozwiązaniem.

Tworząc artykuł promujący Twoje wydarzenie, warto również przekazać uczestnikom, co powinni zabrać na Noc Sów:

- ciepłe ubranie i odpowiednie obuwie,
- lornetki, latarki,
- ciepły napój na wycieczkę terenową,
- prowiant na ognisko.

6. Sprawdzenie warunków w terenie.

Przed organizacją Nocy Sów sprawdź, jakie Sowy występują w okolicy. Jeśli nie wiesz, czy Sowy zamieszkują najbliższe tereny, zwróć szczególną uwagę na takie elementy krajobrazu, jak: stare parki i zadrzewienia, stare cmentarze, aleje drzew, skraje wsi z drewnianym budownictwem, opuszczone, stojące na uboczu budynki.

Spróbuj opracować trasę, na której istnieje możliwość spotkania Sowy. Zobaczenie Sowy na żywo to niesamowita atrakcja dla uczestników!

Jeżeli jednak Sowy nie występują w miejscowości, w której chcesz zorganizować Twoje wydarzenie, nie martw się – sama prezentacja, warsztaty, zabawy lub gry oraz ognisko w terenie również będą ciekawym doświadczeniem.

7. Niezbędne dokumenty

Na stronie www.nocsow.pl znajdziesz wszelkie niezbędne dokumenty, aby sprawnie przeprowadzić Noc Sów.

Dzieci uczestniczące w wydarzeniu powinny mieć zapewnioną opiekę rodzica lub opiekuna bądź przedstawić podpisaną przez rodziców lub opiekunów pisemną zgodę na uczestnictwo w wydarzeniu.

8. Prezentacja o Sowach

Gotową przykładową prezentację możesz pobrać po zarejestrowaniu Wydarzenia na naszej stronie www.nocsow.pl. W zależności od indywidualnych potrzeb i wiedzy możesz ją zmodyfikować, zachowując schemat i szablon.

Pamiętaj, że dobra prezentacja to przykuwające uwagę zdjęcia i jedynie odrobinę tekstu. Poszczególne slajdy to tylko baza dla Twojej ciekawej opowieści, nie źródło dokładnej informacji.

Podczas prezentacji możesz również wyświetlić jeden z filmów edukacyjnych o sowach:

- „Sowy Polski”, wydany przez Fundację Wspierania Inicjatyw Ekologicznych, dostępny na stronie: <http://www.youtube.com/watch?v=koW-6G5N-TI>
- „Płomykówka – sowa z sąsiedztwa”, wydany przez Towarzystwo Przyrodnicze „Bocian”. <https://www.youtube.com/watch?v=nevPYII-6YU>

Nie zaszkodzi sprawdzić, czy sala wykładowa jest odpowiednia do przeprowadzenia prezentacji. Z należyтым wyprzedzeniem (nawet kilkudniowym) warto przetestować sprzęt oraz dźwięk, a także połączenie z internetem, żeby ograniczyć stres w dniu wydarzenia.

Na samo wydarzenie warto przyjść trochę wcześniej. Niektórzy uczestnicy również pojawią się przed czasem. Będzie to okazja do poznania poziomu ich wiedzy oraz zainteresowań.

Poradnik Przewodnika

W trakcie wydarzenia

PREZENTACJA

Stres przed wystąpieniem publicznym jest rzeczą normalną. Pamiętaj, że wszyscy na sali kibicują Ci, aby prezentacja była udana, i będą Ci w tym pomagać podczas dyskusji. Podziel prezentację na bloki: wstęp, rozwinięcie, quiz, ewentualne rozdanie nagród. Czas na podsumowanie będzie już po wycieczce terenowej.

Zacznij od przedstawienia siebie, idei Nocy Sów i... nie zapomnij o nas! **Opowiedz o stowarzyszeniu Jestem na pTAK!**

O sowach opowiadaj ciekawostki. To one najlepiej zapadają w pamięć i tworzą luźną atmosferę. Żartuj, odtwórz głosy poszczególnych sów i nawiąż do dawnych wierzeń o sowach. Masz wielką siłę, bo mówisz o rzeczach pięknych i ciekawych, a co najważniejsze – opowiadasz o swojej pasji.

Zachęć uczestników do dzielenia się wrażeniami z Nocy Sów na naszym profilu na Facebooku @jestem na pTAK!

WYCIECZKA TERENOWA

Wycieczkę terenową najlepiej zacząć o zmroku, który pod koniec marca przypada w około godziny 20.00. Wtedy sowy zaczynają być aktywne.

Przed wyruszeniem przybliź cel, trasę i warunki, jakie będą panowały w trakcie wycieczki. Bo choć Tobie może wydawać się oczywiste, że będą

kałuże, błoto i inne przeszkody, to dla uczestników wycieczki już niekoniecznie. Podczas wycieczki będzie ciemno i nie będzie widać niebezpieczeństw na drodze.

Sprawdź więc ścieżkę wcześniej i uprzedź uczestników o ewentualnych utrudnieniach. Pamiętaj, że najważniejsze jest bezpieczeństwo – ptaków i ludzi.

Pamiętaj także, aby sprawdzić, czy wszyscy mają ze sobą latarkę. Ty również zabierz dobre źródło światła (najlepiej tzw. czołówkę), i co ważne, zwłaszcza przy niskiej temperaturze, koniecznie pamiętaj o zapasowych bateriach. Pomocna może okazać się również apteczka!

Pogoda, która sprzyja socom, to bezwietrzna pogoda wyżowa. Gdy wieje, Sowy mogą nas nie usłyszeć i my możemy mieć problem z usłyszeniem ich. Gdy pada, Sowy ograniczają swoją aktywność. Najlepsze są jasne, księżycowe noce.

Wybór terenu i trasy wycieczki jest kluczowy, jeśli chcemy zobaczyć lub usłyszeć Sowy. Nigdy nie ma jednak gwarancji, że danego dnia zobaczymy bądź usłyszymy Sowę, więc lepiej nie dawać uczestnikom zapewnień – przyroda jest nieprzewidywalna.

Wycieczkę można zgłosić policji, tak aby miała to na uwadze w czasie nocnych patroli – duża grupa osób w parku nocą lub na cmentarzu może wzbudzić niepokój sąsiadów i patroli!

BEZPIECZEŃSTWO PTAKÓW – STYMULACJA GŁOSOWA SÓW/ WABIENIE

Najłatwiej usłyszeć Sowy po zachodzie słońca, nawet do dwóch godzin od zapadnięcia zmroku, później między godziną 21 i 23 oraz między 2 a 5 nad ranem. Gdy już jesteśmy w terenie, warto dać sobie chwilę i w ciszy wsłuchać się w otoczenie. Kiedy Sowy są aktywne, nie trzeba, a nawet nie należy ich wabić. Gdy Sów nie słychać, możemy spróbować wabienia. Polega ono na odtwarzaniu głosu sowiego samca. Sowy to ptaki terytorialne, czyli broniące swojego terenu. Na dźwięk potencjalnego konkurenta reaguje

samiec, który uważa dany teren za swój i przylatuje, aby przegonić rywala. Po każdym odtworzeniu dźwięku czekamy na reakcję Sów około 2–3 minut. Gdy tylko usłyszymy wyczekiwaną Sowę, przerywamy wabienie. To ważne, gdyż wabiąc Sowy, odciągamy je od ich codziennych zajęć: polowania, karmienia piskląt i ochrony gniazda. Sowa zaaferowana odtwarzanymi przez nas dźwiękami może być też łatwiejszym łupem dla czyhających na nią drapieżników.

Najpierw wabi się Sowy najmniejsze, a dopiero potem te większe. Gdy zrobimy inaczej, możemy nie usłyszeć tych mniejszych gatunków Sów, bo ze strachu przed dużymi zamilkną lub uciekną. Prawidłowa kolejność wabienia Sów leśnych: Sóweczka, Włochatka, Uszatka, Puszczyk, Puchacz.

Pamiętajmy, że wabienie Sów nie daje 100% gwarancji na ich usłyszenie. Źłe wykonanie wabienia może być niebezpieczne dla ptaków. Dlatego w ramach Nocy Sów rekomendujemy rezygnację z wabienia Sów. Bezpieczeństwo ptaków jest najważniejsze, a sama wyprawa i atmosfera wyczekiwania dostarczy uczestnikom wielu wrażeń!

Poradnik Przewodnika

Po wydarzeniu

PO NOCY SÓW

Zachęcamy do opisania przebiegu Twojej Nocy Sów i podzielenia się wrażeniami i zdjęciami! Na stronie www.nocsow.pl zostanie uruchomiony formularz, który pozwoli na podzielenie się wrażeniami, wgranie zdjęć i filmów z Twojego Wydarzenia.

Relacja ukaże się na mapie – tam gdzie wcześniej była informacja o terminie i miejscu Twojej Nocy Sów, a także na stronie www.jestemnaptak.pl.

Pamiętaj również o przesłaniu nam informacji o liczbie uczestników, którzy wzięli udział w Twoim wydarzeniu. Czekamy na tę informację! Wyślij wiadomość na adres: piotr.kamont@jestemnaptak.pl z tytułem:

Liczba uczestników, Noc Sów 2024.

Dzięki Twojej wiadomości będziemy wiedzieli, jaki zasięg miała Noc Sów 2024.

Mierzenie zasięgu naszych działań ma znaczenie przy pozyskiwaniu sponsorów i partnerów, a zatem ma bezpośredni wpływ na ochronę ptaków!

Życzymy niezapomnianej Nocy Sów 2024!